

פניני הדף

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", בשכונת רוממה, ירושלים

דבר העורך

"השיכור"

הרב החליט שפורים זה הזמן לאחד את תלמידיו, ולשם כך זימן אותם לסעודת פורים. הרב שתה ושתה עד דלא ידע, חידושי התורה קלחו מפיו ולפתע עלה על השולחן והחל לרקוד עד שמעד ונלקח אחר כבוד למיטתו. לאחר ימי הפורים נבהל הרב כשראה את תמונתו כשהוא רוקד על שולחן מוצגת לראווה בתנות "פוטו" בין תמונות הרכבים הגדולים. הוא החליט מרוב בושה להרחיק נדוד לקצה הארץ. המעבר לא היה קל, אולם כשהסתובב ברחובות באר שבע, גילה פוסטר ענק של תמונתו כשהוא רוקד תלויה ברחובה של עיר והחליט לברוח לחו"ל יחד עם כל משפחתו. נדד והשתכן בארה"ב, אולם בעודו מטייל בין החנויות גילה תצלום מאוד מוכר מעטר את הכריכה של הספר שעסק בנושא "הגמילה משכרות". הוא נראה אובד עצות, עד שהחליט לברוח לשווייץ, שם רחוק מעיני העולם. אולם, כאשר יצא לנפוש שם ראה התקהלות גדולה של נציגים מכל העולם שעל כל אחד היתה תלויה בדש בגדו תווית ובה שמו של הנציג על רקע תמונתו של הרב. הם היו הנציגים של הועידה נגד אלכוהול ובה הוחלט לפרסם בכל העולם את תמונתו למען יראו מה סופו של אדם המכובד ששותה ללא מעצור ואז הוא הבין: "אין לאן לברוח..." התורה פרסמה דמויות שהתדרדרו מחמת שכרות להורות לנו שכל מעשה קטן יש לו השלכות גדולות ואם ניקח את מוסר ההשכל כמה רבה היא ההשפעה של התמונה בה האבא יושב ולומד את הדף היומי תמונה שתיחרט בלב ילדיו שיבינו מהי ערכה של תורה..

(מרן החפץ חיים זצ"ל)

שאלת החודש

"המשלוח שלא נשלח"

מעשה באדם ששלח משלוח מנות מכובד עבור חיים כהן בבנין מס' 39, אלא שבבנין זה ישנו עוד דייר בשם חיים כהן, והשליח הביא את המשלוח המכובד בעיצומו של יום הפורים לאדם הלא נכון. הלה הופתע לקבל כזה משלוח מלא במאכלים ממינים שונים מאדם ששמו לא מוכר לו, אולם הוא החליט, שהשליח נשלח משמים בכדי שיוכל לקיים מצוות סעודת פורים כהלכתו.

א) האם המשלוח יצא ידי חובת משלוח מנות? ב) האם המקבל יצא ידי חובת סעודת פורים? ג) האם השליח חייב בתוצאות הנזק?

תנו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

א) דף קלב. הנידון: מילה בשבת כשיש חשש חילול שבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע א"ח (שלא) גרדי מילה בשבת בזמנה ואיסור מילה שלא בזמנה בשבת.

השאלה: האם דוחים מילה בשבת כשיש חשש חילול שבת במהלך הסעודה?

ב) דף קלג. הנידון: טלית צהובה עם כתמי דם או לבנה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע א"ח (תרנו) ענין זה אלי ואנוהו להתנאות לפניו במצוות טלית נאה סוכה נאה.

השאלה: מוהל האם עדיף שיתעטף בטלית עם כתמי דם צהובה או יש ענין בטלית לבנה ונקייה?

ג) דף קלד. הנידון: הנחת תפילין במוסף ר"ח לערל שמתו אחיו מוחת מילה.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (רסג) דין מילה לערל שמתו אחיו מחמת מילה שאין למולו עד שיבלע דמו בגופו.

השאלה: האם מותר לערל שלא נימול להשאיר עליו את התפילין במוסף של ר"ח שהרי אין לו אות מילה?

ד) דף קלה. הנידון: מילה בשבת לטריפה שלא יחיה ל' יום.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (רסו) דין אלו שלא מלים אותם בשבת כגון נולד בניתוח קיסרי וכיו"ב.

השאלה: ילד שנולד והרופאים טוענים שאין לו סיכוי לחיות יותר משבועיים האם נימול בשבת?

ה) דף קלו. הנידון: תינוק שמת ביום ל"א ולא עברו ל' יום מעל"ע.

נתבאר בגמ' רב כהנא מת לו בן תוך ל' ללידתו והתאבל עליו ולהלכה שו"ע י"ד (שעד) פסק שאין מתאבלים.

השאלה: תינוק שמת ביום לא' אולם לא עברו ל' יום מעל"ע האם מתאבלים עליו?

ו) דף קלז. הנידון: ברכת שהחיינו בברית של ממזר.

נתבאר בגמ' ובשו"ע י"ד (רסה) ההנהגה שעושים בברית המילה ושהחיינו ואמירת הקהל כשם שנכנס.

השאלה: במעמד ברית לממזר שקוראים לו כידור ולא מברכים אותו הקהל האם מברכים שהחיינו?

ז) דף קלה. הנידון: פתיחת אוהל כדורים לילדים בשבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע א"ח (שטו) איסור עשיית אוהל עראי ואוהל קבע בשבת ובאלו אופנים אין בו משום אוהל.

השאלה: אוהל כדורים האם יש מניעה מלפותחו בשבת?

ח) דף קלט. הנידון: בחירת דינים ע"י פוליטיקאים.

נתבאר בגמ' ובשו"ע חו"מ (ח) איסור בחירת דין עם הארץ באופן שיצטרך לשאול בכל פסק דין מומחה.

השאלה: דינים שנבחרו ע"י לחץ של פוליטיקאים האם יש להימנע מלדון בפניהם?

ט) דף קמ: הנידון: איסור כל תשחית בקניית קוקה קולה.

נתבאר בגמ' כל מי שיש לו אפשרות לאכול לחם העשוי משעורים ואוכל לחם העשוי מחיטים עובר משום כל תשחית.

השאלה: אדם שמסוגל לשתות "פפסי" וקונה קוקה-קולה האם עובר בכל תשחית כיון שמחיר קוקה קולה יותר יקר?

לעילוי נשמת

האדם היקר רודף צדקה וחסד

אליהו הדס בן לאה זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

הנוצח ע"י המשפחה שיחיו לאורך ימים טובים אמן

אלו שנדבו להחזקת הגליון:

עמרם בן אדיבה, הרב משה כהן, הרב שלמה בן אדיבה, אסף מזרחי לישוב טוב, יובל כהן ומאיר כהן להצלחת משפחתם, אשר ואיתן כהן, וכל החפצים בעילום שם

הקב"ה ישיב להם כגמולם בשפע ברכה

והצלחה, ויתמלאו משאלות ליבם לטובה, אמן!

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב אהרון בן אדיבה שליט"א מדי ערב בשעה 20:15, לאחר תפילת ערבית, בביה"כ אליהו הנביא רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

פתגמי מוסר:

* אדם צריך לבחור:
או ללמוד 80 דף ביום אחד
או דף אחד ב-80 יום!
* ברוחניות האדם צריך להיות קר או חם,
אבל פשרה זה מסוכן.
אולם מצאנו פשרה טובה במח' רש"י
ור"ת איך מניחים מזוזה לרש"י בזקפה
ולר"ת בשכיבה הרמ"א עשה פשרה
באלכסון כדי שאדם שנכנס לבית ידע
לא לעמוד על שלו אלא להתפשר
ומשום כך במח' ר"א ור"י נטו הכתלים
ולא נפלו בכדי לעשות פשרה. (הגרי"ס)
* **כבוד:** ר' חיים שמואלביץ זצ"ל עמד
לעת זקנותו ודרש: "אני גדול הדור! אני
גדול הדור!" כולם היו בטוחים שנטרפה
דעתו ואז המשיך הרב ואמר: "אני גדול
הדור- כך כל אחד אומר על עצמו.."

זה היה מעמד מדהים:

תורם מחול' החליט לתרום שני ס"ת
לישיבה חשובה בירושלים. לשם כך שכר
דירה גדולה בקירבת הישיבה שממנה
תצא התהלוכה, הכלים והתקרובת היו
מהמכובדים בעולם, הוא שילם למקווה
המקומי שיתן אפשרות לטבול לכל מי
שירצה לאחוז בס"ת בטהרה, הוא לא
שכח לשלם מראש למוכר היבמבם,
שיחלק חינם לכל הילדים. הלפידים
והתהלוכה ברוב פאר והדר, המעילים
לס"ת היו מקטיפה יקרה והעץ חיים
מזהב לבן...

הסתיימה החגיגה, ולמחרת ניגש הכהן
ובירך בהתרגשות, אך הבחין שהאותיות
הם כמו של כל ס"ת אחר. וכאשר עשו
הגבהה, הספר היה כבד מרוב הכסף,
וזהב שעליו. או אז הגיע הכהן למסקנה,
שאת התורה לא ניתן לשנות והכסף עם
התורה רק מכביד עליה, זה לא הולך
ביחד..

עכברים:

הגמ' הוריות (יג) אומרת
האוכל ממה שאכל החתול קשה
לשכחה כיון שהחתול אוכל עכבר והוא
הגורם לשכחה אמר על החכם לצערינו
העכברים של המחשבים רבים והם
גורמים לנו את השכחה.

ויש להטעים בוידוי של המעשרות אומר
לא עברתי ממצותיך דהיינו עישרתי ולא
שכחתי כי מי שלא מעשר אומרת הגמ'
עכברים באים.

כעיני עבדים אל יד אדוניהם: העבד
משתחרר בשן ועין ולכן עינו מכוונת ליד
ידו של האדון שיכה בו ואז ישתחרר כך
אנחנו חושבים שנשתחרר אולם שבענו
בוז..

י' דף קמו. **הנידון:** טבח שהדליק גרות ע"ג סיר הטשולנט.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שט) גדרי בסיס לדבר האסור ואיסור טלטול הכלי שהודלק עליו הנר.
השאלה: טבח בישיבה שרצה למונע גניבת טשולנט בשבת הגה רעיון והדליק גרות שבת ע"ג מכסה של
הסיר האם מותר לפתוח את המכסה לאחר שהנרות יכבו או שהמכסה נהפך להיות בסיס האסור בטלטול?
יא' דף קמו. **הנידון:** השענת ספר על גבי ככר לחם.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (קעא) עושה אדם כל צורכו בפת ואין בזה משום ביזיון לפת אם אינה נמאסת ע"י השימוש.
השאלה: האם אדם החפץ ללמוד ואין לו סטנדר האם מותר לו להשתמש עם ככר לחם או שיש בזה משום
ביזוי לחם?
יב' דף קמו. **הנידון:** סחיטת לימון על דג ע"י רשת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שכ) איסור סחיטת הפירות בשבת והיתר סחיטת הלימון ע"ג אוכל.
השאלה: האם מותר לסחוט לימון החצוי לשנים כשמונח עליו רשת על גבי דג בשבת או שיש בזה משום
בורר את גרעיני הלימון?
יג' דף קמו. **הנידון:** עריכת ברית יצחק בליל ניטל.

נתבאר בגמ' ענין זוהמתן של עובדי כוכבים שלא דרכה רגליהם על הר סיני ומחמת כן לא פסקה זוהמא
מהם ובשו"ת חת"ס כ' לבאר מניעת הלימוד בליל לידת אותו האיש שע"י שלא לומדים נותנים לו כח לסחוב
את כל הזוהמה שנדבקה בישראל.
השאלה: האם המקפיד שלא ללמוד בליל ניטל ואירע לו שבאותו לילה חל הלימוד של ברית יצחק לבנו
הנולד בשעט"מ האם ימונע מללמוד?
יד' דף קמו: **הנידון:** טיפול רפלקסולוגיה בשבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שכח) איסור התעמלות בשבת עד כדי הזעה.
השאלה: האם מותר לעשות בשבת טיפול רפלקסולוגיה?
טו' דף קמו: **הנידון:** השאיל חלב שנקנה במבצע ומחזיר חלב במחיר רגיל.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שז) איסור הלואה בשבת ופריעת חוב בשבת.
השאלה: אדם קנה חלב במבצע והלווה לשכנו שהחזיר לו חלב שקנה במחיר רגיל האם יש לחוש לאיסור ריבית?
טז' דף קמו. **הנידון:** קריאה בספרי קומיקס בשבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שז) איסור קריאת כתב המהלך תחת צורה בשבת משום גזירת קריאת שטרי הדיוטות.
השאלה: האם יש מקום לאסור קריאת ספרי קומיקס לילדים מעל גיל חינוך בשבת?
יז' דף קמ. **הנידון:** ביה"כ המקליט נדבות בשבת.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רנב) דין איסור השמעת קול בשבת ודנו הפוסקים בנושא הקלטה בשבת בזה"ז
במכשירים דיגיטליים אם יש לאסור.
השאלה: אדם שהתנדב בקריאת התורה בשבת וכשנבא ביום חול לשלם התווכח עם הגבאי על גובה סכום
הנדבה ולהפתעתו הוציא הגבאי מכשיר הקלטה והשמיע לו את המי שבירך שבו נשמע סכום נדבתו האם
רשאי להימנע מלתת נדבתו לביה"כ המקליט בשבת?
יח' דף קנא: **הנידון:** השארת חולה יחידי בחדרו.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רלט) איסור שינה בלילה בחדר לבדו והמ"ב (ט) הזהיר שלא לנעול את החדר
כשהוא לבד והעולם נוהגים להקל בזה.
השאלה: אדם שבא לבקר חולה בלילה ומצאו כשהוא לבדו האם מחוייב להמתין עד שיבא אדם שישהה
עם החולה בכדי שלא ישאר לבדו?
יט' דף קנא: **הנידון:** ראש משפחה חשוב שהחל לאסוף נדבות.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (רמט) מעלת גבאי צדקה וחמת זה לא יראו מבני בניהם אחד שיצטרך לחזור על הפתחים.
השאלה: מעשה בראש משפחה חשוב שלעת זקנותו החל לאסוף נדבות ובני ביתו חפרו ראשם מחמת
בושה האם רשאים לסגור בבית בכדי שלא יצא ויעשה להם בושות?
כ' דף קנב: **הנידון:** נישוח אבלים ע"י לווין.

נתבאר בגמ' ובשו"ע יו"ד (רעג) גדרי מצוות נישוח אבלים ובשו"ת אג"מ (או"ח,ד,מ) דן לגבי נישוח אבלים
בטלפון או מכתב מה עדיף עיי"ש.
השאלה: אדם שיש לו אפשרות לנחם דרך לווין וע"י כן ימונע מביטול תורה האם יש להקל אף לפוסקים
הסוברים שניחום דרך טלפון אינו מועיל?
כא' דף קנג: **הנידון:** טוען רבני לעניני ממונ.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רסו) לגבי מוצא ארנק בשבת ואין נכרי או חש"ו אף שיש פיתרון אחר מ"מ לא
גילו חכמים אותו מפני כבוד אלוקים הסתר דבר ואין נותנים פתרונות לאדם בכדי שיתעשר.
השאלה: האם מותר לטוען רבני ליעץ בעניני ממונ פתרונות שלא הובאו בהלכה ?
כב' דף קנד: **הנידון:** שימוש בניאגרה המחוברת לצינור של מזגן.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שי) דין איסור ביטול כלי מהיכנו ולכך אסור להניח כלי תחת הנר או תחת כלי המוקצה.
השאלה: האם מותר להשתמש עם ניאגרה שחובר אליה צינור של מזגן והמים הם מוקצים שהרי מי מזגן
אסורים משום נולד?
כג' דף קנה. **הנידון:** ישיבה בשבת על ערסל המחובר לעץ.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (שלו) איסור שימוש בצידי אילן והשוני מהשתמשות בצידי צדדים של אילן בשבת.
השאלה: ערסל המחובר בשרשרת לשתי אילנות האם מותר להשתמש בו בשבת?
כד' דף קנו: **הנידון:** עשיית דין בחודש אדר בערכאות.

נתבאר בגמ' שאין מזל לישראל, ומאידך מצאנו שחז"ל התייחסו למזל. ודוגמא לדבר: מי שיש לו דין עם גוי
יעשה זאת בחודש אדר.
השאלה: אדם שקיבל היתר לילך לערכאות האם גם בזה עדיף שילך בחודש אדר?
כה' דף קנז: **הנידון:** עשיית אוהל בשבת למשתתפי השיעור.

נתבאר במשנה שר' צדוק ואבא שאול קשרו קשר שאינו של קיימא בכדי להורות הלכה.
השאלה: האם מותר להקים אוהל בשבת להדגים למשתתפי השיעור מה אסור ומה מותר לעשות בשבת?

תשובה דזוזי: האם מותר לטוען רבני לייצג את חברו ללא תמורה?

השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י השו"ע חו"מ (ז, ט) אל תעש עצמך כעורכי הדיינים ובסמ"ע (קכג, טו) כ' הבא בהרשאה לא טוב עושה בעמיו אולם באחרונים הביאו היתרים לקחת טוען רבני: א) אם הבע"ד צורבא מרבנן. ב) לדעת תויו"ט והב"ח והברכ"י אם הוא קרובו של הבע"ד מותר. ג) הגידולי תרומה (ג, ד, ח) כ' להתיר אם לוקח כסף וסברתו שע"י הכסף אדם נהפך להיות קרוב של הנותן ולכך אין להתיר אם מייגע לזר בחינם וכ"ד הגר"ד אסולין שליט"א.

תשובה דח"י: האם מותר לספרדי שפוסק כדעת השו"ע שמשחקים הוא מוקצה לטלטלם בשבת שהרי הם ראויים לאשכנזים בטלטול?

השיבנו הגה"ג הרב ישעיה רוטנברג שליט"א, יש לחלק בין משחק רגיל שנח' האם גם לספרדים מותר לטלטל וכיון שמרן הגריש"א דעתו שכל שנעשה המשחק בבית חרושת והוכן לכך חשוב כלי אך גרעיני משמש וכיו"ב שנח' השו"ע והרמ"א אם מהני יחוד יש להתיר עפ"י המ"ב (ש, ע) בגד שראוי לעני מותר גם לעשירים לטלטלם.

פניני דח"י: א) האם מותר לצבוע תפילין במשחת נעליים? ב) הנותן משלוח מנות בכלי חדש האם רשאי להטבילו לפני נתינתו? ג) כהן שיש לו גבס בידו ולא יכול להרימה האם רשאי לישא כפיז? ד) אדם המחוסר הכרה האם צריך לתת עבורו מתנות לאביונים? מתי היו קוראים את פרשת זכור לפני פורים הרי היו מסיימים את ספר תורה אחת לשלוש שנים? ה) האם מותר לתת תפילין לאדם שיש לו בלורית החוצצת בתפילין?

פניני דזוזי: א) שכנה הביאה סיר עם עוף מבושל, וביקשה משכנתה: תשמרי במקור שלך. היא הסכימה, אולם נעדרה מהבית ובתה הנשואה באה עם ילדיה הרעבים והאכילה אותם מהסיר. מי חייב לשלם? ב) נוסע עלה במונית ומעילו נתפס. הוא פתח את הדלת, אולם רוח חזקה שמטה את הדלת שנפתחה לרווחה. מכונית שנסעה לצידם פגעה ונפגעה, מי חייב בתשלומי הנזקים? ג) האם מותר לאדם לייגע לשכן עליון שתבעוהו על רטיבות שילך לבי"ד מסוים שהם נוקטים כשיטה הפוסרת את העליון? ה) תובע שהזמין נתבע לבי"ד ואת הנתבע אישרה שיבא ולא בא מי ישא בתשלום פתיחת תיק וכיו"ב?

נשג קמיה מרנן ורבנן ברכת יישר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב דוד אסולין. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ. לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעיו. לגה"ג הרב שריאל רזונברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב ישעיהו רוטנברג. לגה"ג הרב מנשה שוע, לגה"ג הרב יצחק חיים פוס. לגה"ג הרב אברהם חיים הרש. לגה"ג הרב משה כהניאן. לגה"ג הרב אליהו בר שלום. לגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א.

בברכת "עוד יובון בשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלת החודש מתוך פניני הדף מס' 80

מעשה באשה, שכתבה צוואה ובה הקדישה את כל כספה לאחר מותה, לצורך קרן חתנים וכלות, שיקבלו סכום נכבד לצורך נישואיהם. לאחר פטירתה התגלה, שהיא שיתפה בחשבון הבנק (קופת גמל) ראשי כולל, שהוגדר כמוטב בחשבון הבנק, על מנת שיעזור לה בניהול חייה בעת מוגבלותה. לאחר הפטירה הוציא בעורמה תעודת פטירה, וטוען החשבון בבעלותו והכסף שלו. האם יש מקום לטענתו?

אלו תשובות הרבנים: יש הסוברים שהוא נחשב לשותף, ויש הסוברים שלא זכה כלל ויש לפשר ביניהם.

מקורות ונימוקים: כ' השו"ע חו"מ (רנז, ז) בריא שעשה צוואה כדין תורה אם חזר בו וכתב נכסיו לאחר זכה אולם בנידון זידן הצוואה נעשתה כדין שתחול שעה לפני המיתה ואף ששיתפה אדם זר לצורך ניהול חשבונה ומשום שהמשפחה לא רצתה מריבות הסכימה שהרב יהא המוטב מכיון שכך החוק מחייב אלא שבלשון החוק המוטב זכאי ליהנות מהממון אחר מיתתה והצוואה חלה שעה לפני המיתה ולכך לא זכה המוטב אולם יש הסוברים שדין שותף יש לו ולכך זכאי בחצי מהממון ומשום כך כיון שהוא המוחזק יעשו פשרה ביניהם. ועין אג"מ (אהע"ז קצ) ופתחי חושן ירושה (פד, עא) ובש"ת אחיעזר (גלד).

(יישר כח למורינו הגה"ג הרב יצחק זילברשטיין הגה"ג אברהם בן חיים הגה"ג דוד אסולין הגה"ג שלמה שעיו הגה"ג שלמה זעפרני והגה"ג ישעיה רוטנברג שליט"א)

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 80

כל הזכויות שמורות למערכת.

ש. אדם שהיתה לו פלטה על גג בנין והזהירו אותו השכנים מפני הסערה שהתקיימה, בבוקר ראו שמשות מכונית מנופצת והפלטה ליד המכונית האם חייב?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שכ' השו"ע חו"מ (תיא) לגבי אבנו סכינו ומשאו שהניחם בראש הגג חייב מדן אש ורוח שאינה מצויה בזמן סערה נחשבת למצויה אולם צריכים להוכיח ע"י מומחים שהפלטה היא זו ששברה את השמשה ואז ניתן לחייבו כיון שלא מחייבים עפ"י אומדנא.

ש. אברך שרוב מלגתו הולכת לכיסוי המשכנתא על דירה בא"י האם יכול לנכות את המשכנתא מחשבון מעשר כספים?

ת. השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א אין לנכות מעשר כספים שנועד להשקעת עצמו ויכול לנכות רק לצורך אחרים כגון ת"ת של בניו והגר"א בן חיים הוסיף לחלק אם קיבל עליו זאת בלא נדר ופרנסתו

מועטת יש לסמוך על המקילים וכ"כ הגר"י בלויא זצ"ל בס' צדקה ומשפט (ה, כ).

ש. תלמיד חכם שהזיק בשעה שנשפך כתם על בגדו ולא ניקה האם יפטר מלשלם משום קים ליה בדרכה מיניה שהרי התחייב מיתה על רבב בבגדו?

ת. השיבנו הגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א עפ"י מש"כ הבן יהודיע שאין הכוונה שחייב מיתה ממש אלא אמרו כן על דרך גוזמא שיכול ע"י כן לעשות חילול ה' ואז מיתתו תהא כפרתו ולכך אין לפוטרו מתשלומים וזכר אמר החז"א זצ"ל כובע ישן אין בו פגם אולם עצלות היא מידה מגונה ויש להבריש הכובע מאבק.

ש. האם יש מעלה לקנות נעלים לאברכים מאשר חליפות שהרי אנו רואים את מצב הנעלים שלהם וחז"ל הקפידו על כך?

ת. השיבנו הגה"ג הרב מאיר רזונברג שליט"א שיש לקנות נעליים כיון שחליפה קשה להתאים לאברך בלעדיו אבל נעליים אם זה גדול יניח ספיידא.

ש. ולד הנולד לאם יהודיה ואב גוי רח"ל ומתנה האב את מסירת הבן למילה בתנאי שיתנו לו לשבת סנדק האם מותר לעשות כן?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א שמרן הגרא"מ שך זצ"ל נשאל על כך והשיב שיניח יהודי את ידיו תחת ברכי התינוק והוא יחשב לסנדק.

ש. הקורא לחברו חמור האם צריך לפייסו כדין מוציא שם רע או שיכול לטעון כולנו חמורים ביחס לדורות הראשונים?

ת. השיבנו הגה"ג הרב יוסף שלמה עבאדי שליט"א יכול לומר לו שהתכוין למה שאמרו בזוהר (ג, רעה) חמור ר"ת חכם מופלא ורב רבנן.

ש. אמר משיב הרוח ומוריד השלג האם יצא ידי חובה?

ת. אף שהשו"ע פסק או"ח (קיד, ה) אם לא הזכיר גשם או טל לא יצא מ"מ שלג מהני לטורא טפי מגשם וכל החיסרון של משנה ממטבע זה מטבע הברכה ברוך..

ש. האם מותר לתת שוחד לשופט גוי בכדי לפרסם גנותו?

ת. השיבנו מורינו הגה"ג הרב יצחק זילברשטיין שליט"א אף שמבואר בחינוך וברמב"ן שיש איסור לשופט גוי ליקח שוחד דאף הוא מצווה על הדינים כמבואר בחו"מ (ט) מ"מ עדיף פעם אחת להכשילו בכדי שלא יעבור להבא על עבירות דומות ומרן הגריש"א זצ"ל חילק המעשה המובא שבת (קטז) שאחות ר"ג נתנה שוחד לפלוסוף אין זה בגדר.

ש. מלצר גוי שכיבה את המזגן בעת סידור השולחנות ושב והדליקו לפני בוא האורחים?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה ש"כ הבה"ל (רעו,א) גוי שכיבה בטעות ואח"כ הדליק בחזרה מותר ליהנות מאור זה כיון שהדליק לטובת עצמו וה"ה בנידו"ד אם יגלו שהוא כיבה יעסו עליו ויצטרך להדליק מחדש לכך אין לאסור ובוודאי שאין חיוב לצאת כמבואר (שם) ברמ"א.

ש. נהג אוטובוס שפרסמו על גב האוטובוס פרסומת נגד החרדים האם מותר לו להסתובב עמו?

ת. השיבנו הגה"ג הרב דוד אסולין שליט"א מכיון שהמפרסמים לא שואלים לדעתו של הנהג ויש חשש שיאבד פרנסתו אם יסרב לנסוע לכך יש להקל כמבואר ביו"ד (קנא) ולא דמי לנהג המסתובב עם פרסומת לא צנועה שבכל סיבוב הוא מחטיא את הרבים ויש להחמיר בזה יותר.

ש. אב המאוכזב מהמפלגות שהורה לבניו וחתניו שמי שיצביע לא יכנס לביתו לאכול?

ת. השיבנו הגה"ג הרב יצחק חיים פוס שליט"א עפ"י השו"ע יו"ד (רמ"ט) אם אמר האב לעבור על אחת מהמצוות ואפי' על דברי חכמים לא ישמע לו ומכל מקום יש לחלק באיזה לשון אסר אם אסר בלשון תנאי לא חל כי צריך את משפטי התנאים ואם אסר ללא תנאי יש להחמיר אולם הגה"ג הרב ישעיה רוטנברג שליט"א והגר"א בן חיים שליט"א שאין לאסור עליהם להיכנס אליו כי אומדים את דעתו של האב שרצה רק שיכבדו את רצונו ולא חפץ ברעתם.

ש. דירה שהמשכיר משלם את הארנונה וזכאי להנחה האם רשאי לדרוש מהשוכר מחיר מלא של הארנונה?

ת. השיבנו הגה"ג הרב שלמה שעיו שליט"א בין אם סיכמו שהשוכר ישלם כמה ששילם המשכיר ובין שלא התנו אינו חייב השוכר לשלם אלא רק את הוצאות המשכיר כיון שלעירייה יש עסק עם המשכיר השוכר חייב רק למשכיר ולא לרשויות וכ"ד הגר"ד אסולין שליט"א.

ש. תפסו גנב בשבת האם מותר לסוגרו בחדר עד מוצ"ש או שעוברים על איסור צידה?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אברהם חיים הרש

שליט"א עפ"י המבואר בגמ' שבת (קו) ובשו"ע (שטז) שכל מלאכת צידה שייכת רק בבעלי חיים וסימן לדבר כמבואר (במדבר טו,לד) "ויניחו את המקושש במשמר" והגה"ג הר"י עבאדי שליט"א הוסיף מה שפסק הרמ"א (שלט) מי שעבר עבירה אסור להכניסו לביה"ס ובערוה"ש (יא) יישב להקיפו בשומרים מותר אבל להכניסו לביה"ס אסור ומ"מ גנב הפורץ לדירה מותר לאסורו כדין חבישה של בעל החפץ לעגן את אשתו.

ש. אספו בקבוקי פלסטיק בכדי להשליכם למיחזור האם מותר לטלטלם בשבת שהרי עדיין שם כלי עליהם?

ת. השיבנו הגה"ג הרב ישעיה רוטנברג שליט"א שיש לחלק אם נזרקו בשבת לא בטל מהם שם כלי מכיון שאין מוקצה לחצי שבת אולם אם זרקו מע"ש נראה שתהליך של מיחזור כמוהו כהשלכה לאשפה ויש להימנע מלטלטלם ועיין שבות יצחק מוקצה (ד,ב) וחוט השני (ג, נא).

ש. נפלה המזוזה בשבת ובא אדם והחזירה האם יש מניעה מלהיכנס לבית בשבת?

ת. השיבנו הגה"ג הרב מאיר סנדר שליט"א בשם מרן הגה"ג ר' עזריאל אורבך שליט"א שאין לאסור כניסה לבית מכיון שמצוות מזוזה זו חובת גברא ומבואר בירושלמי שאין דין מצוה הבאה בעבירה בשבת. א"ה ויש פוסקים המתירים להשיב מזוזה שנפלה בשבת עיין שד"ח (מערכת מ,קטו) בשם החק"ל (המערכת).

ש. האם מותר להציל מדליקה בשבת מחשב שיש בו ספר חידושים הצריכים לראות אור?

ת. השיבנו הגה"ג הרב משה כהניאן שליט"א עפ"י מה ש"כ מרן השו"ע או"ח (שלד) שמותר להציל כל כתבי הקודש אפי' דף בודד של חידושי תורה אולם מחשב אין בו קדושה כמבואר באחרונים לגבי מחיקת שם ה' וכן לענין הכנסתו לבית הכסא ולכך אסור להצילו מדליקה בשבת.

ש. האם מותר לקשור ע"י איזיקון בשבת או שאינו בכלל הקשרים האסורים?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אהרן זאב חשין שליט"א עפ"י מש"כ בחוט השני (בלד,יב) שאין בזה משום קושר אולם פעמים יש בזה בזה משום בונה והגר"י עבאדי שליט"א אסף את שיטות החולקים והמה הם בגליון פניני הדף (77) הובאה דעת האבני ישפה המתיר וכ"ד מרן הגרע"י שליט"א אולם הגה"ג הרב אשר חנניה שליט"א כ' בשם מרן הגר"י אלישיב זצוק"ל לאסור משום קושר ולא כמו שפרסמו בשמו שמתיר וכ"ד הגה"ג הרב ואזנר שליט"א מבית לוי (יט).

ש. האם מותר לגרום צער ע"מ לרפאות אדם כדוגמת מעשה הרמב"ם והאבן עזרא?

ת. השיבנו הגה"ג הרב אליהו בר שלום שליט"א יש לחלק אם הוא במקום סכנה ודאי מותר לרפאות אותו אף שיסבול אולם אם אינו במקום סכנה יש לשער אילו היה

יודע שהוא מתרפא עי"כ היה מסכים ואם לא שב ואל תעשה עדיף ועיין שו"ת שבט הלוי (ח,רג).

ש. דרשן שמחזיק בעת דרשתו בשבת בבקבוק ריק הניצב בשולחן האם זה נחשב "צורך"?

ת. השיבנו הגה"ג הרב בנימין גייקוב שליט"א עפ"י מה ש"כ ערוך השולחן (ש,טו) כלי שמלאכתו להיתר שלא לצורך אסור לטלטל וכל זה במתעסק בעלמא אבל אם יש לו תענוג כמה שמטלטלו מותר לטלטלו וכ"ד הגה"ג הרב אליעזר קונשטט שליט"א שגרויין נחשב לצורך.

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

א. בחור שהסתופף בצילו של מרן הגרא"מ שך זצוקל נמנע משתיית יין לאחר שהתאסר הגיע לרב שך ובישר לו שהתאסר הרב לקח כוסית וציוה עליו לשתות טען הבחור אבל הרב יודע.. כן זה היה עד האירוסין מעכשיו אתה רק צד אחד בענין..
ב. הם היו קבוצת קברנים, שלאחר כל קבורה ישבו לשתות ויסקי. הרב קרא להם והחל לנזוף בהם. הם טענו לו שבכל קבורה טוענים המשפחה שמת ממחלה והשני מתאונה, אולם הם מאמינים שהכל נהיה בדברו לכך שותים ויסקי. שאל הרב: בשביל זה מספיק מים? אז הם אמרו לרב: טענתך כל כך נפלאה! רק בשביל זה נשתה עוד כוסית לחיים..
ג. "משנכנס אדר מרבים בשמחה". איך? כל שמחה היא התרחבות. נולד בן או בת, מתחתנים וכנסים לדירה עוד התרחבות. וכבר חז"ל גילו לנו מה מרחיב דעתו של אדם, וגאמר: "פקודי ה' ישרים משמחי לב", אם נתרחב בתורה תהיה לנו שמחה אמיתית.

לעילוי נשמת אבינו, מורה זרכנו,
הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל ולע"נ הגה"ג רבי עזריאל כהנא הלר זצ"ל ומו"ר הגה"ג רבי ברוך שמעון סלומון זצ"ל הונצח ע"י הר"ג אברהם חיים הרש שליט"א מח"ס "ביכורי אברהם"

בהגרלה לחודש שבט-אדר ע"ס 100 ₪
זכה הרה"ג אביגדור כהן שליט"א (ירושלים)
* * *

ברכת ישר כוח לכל השולחים תשובות. ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות. וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ, ולכל המצטרפים אליהם.

בברכת חילכם לאורייתא! מערכת פניני הדף.
* * *

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174 או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד **יאיר בן מיכל** הי"ו בתושחי"אמן